

Sengwalwa sa Tshedimošo ya mathomong

Tshepedišo ye e Kopantšwego ya Tumelelo go Tikologo ya Anglo American Platinum – Protšeke ya Phetošo ya Moepo wa Der Brochen wa Rustenburg Platinum Mines Limited, ka Phrobentsheng ya Limpopo

MAIKEMIŠETŠO A SENGWALWA

Se fa batho bao ba amegago le bao ba nago le kgahlego tshedimošo ka ga protšeke ya phetošo ye e šišintšwego le dikarolo tša yona, tshepedišo ya taolo le ka fao o ka kgathago tema ka tshepedišong.

Taletšo ya go fa ditshwaotshwao le go ingwadiša bjalo ka Motho yo a nago le Kgahlego le yo a Amegago

O laletšwa go ingwadiša bjalo ka motho yo a nago le kgahlego le yo a amegago (I&AP) ka tshepedišong ye e kopantšwego ya tumelelo ya tikologo ya Protšeke ya Phetošo ya moepo wa Der Brochen, go fa ditshwaotshwao goba go hlagiša mathata afe goba afe ao a go amago. O kgopelwa go tlatša Fomo ye e tsentšwego ya Ngwadišo le ya Ditshwaotshwao o e bušetše go:

APHIWE-ZONA DOTWANA
SRK Consulting
Stakeholder Engagement
Office
P. O. Box 55291
Northlands
2116

PROTŠEKE YA PHETOŠO YA MOEPO WA DER BROCHEN WA ANGLO AMERICAN PLATINUM

Nomoro ya Tšhupetšo ya DMR LP

30/5/1/3/2/1(182)EM

 srk consulting

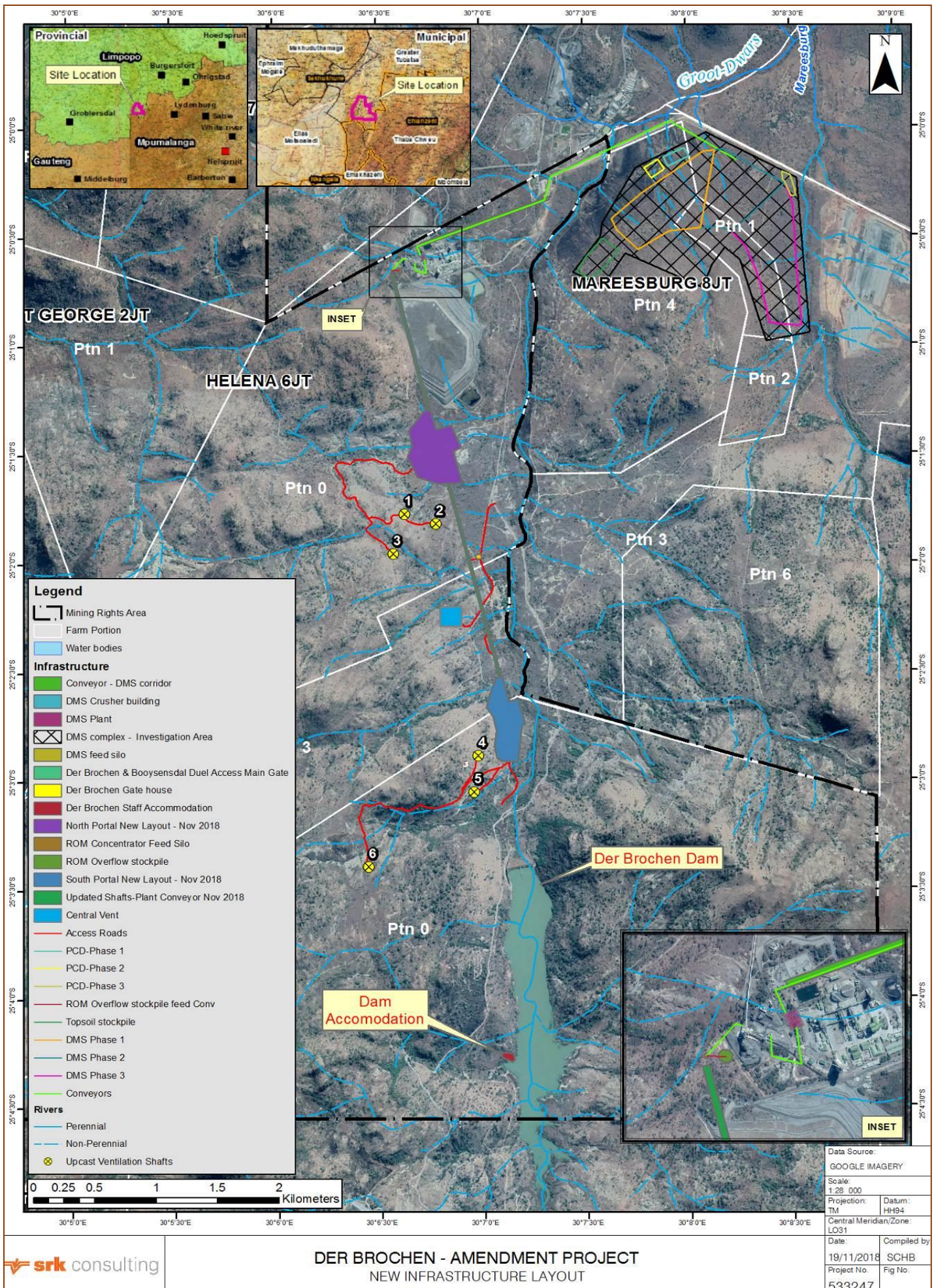
Introduction

Moepo wa Der Brochen ke protšeke ya pholathinamo yeo mong wa yona e lego Rustenburg Platinum Mines Limited (RPM), khamphani ya ka fase yeo mong wa yona ka botlalo e lego Anglo American Platinum (AAP), gomme yona e dikhilometara tše 25 borwa bodikela bja toropo ya Steelpoort le dikhilometara tše 40 ka bodikela bja Mashishing (Lydenburg), ka Phrobentsheng ya Limpopo. Moepo wo o wela ka Masepaleng wa Selegae wa Fetakgomo Tubatse, ka fase ga bolaodi bja Masepala wa Selete wa Greater Sekhukhune.

Ke maikemišetšo a RPM go fetoša Lenaneotaolo la Tikologo (EMPr) le Tumelelo ya Tikologo ye e Amegago (EA) gammogo le go mpshafatša Laesentshe ya bona ya Tšhomišo ya Meetse (WUL) go akaretša tše di latelago:

- Go agwa ga lebotlo la go thekga le lengwe ka Lefelong la bjale la Polokelo ya Mašaledi (TSF) gammogo le go agwa ga pholante ya tlaleletšo go sefa ka Pholanteng ya Methopo ya Enetši, ka fase ga maemo a tšhoganetšo, ka ge go dumeletšwe ke Kgoro ya Methopo ya Diminerale (DMR) ka Oktoboro 2017;
- Leano la taolo ya mobu wa ka godimo leo le fetošitšwego la Moepo wa Der Brochen;
- Go agwa le go sepediša lenaneokgoparara la moepo la tlaleletšo leo le amegago bjalo ka karolo ya leanotlhabollo la moepo:
 - Dišafte tše pedi tše diswa tše di bulegilego (Dišafte tša ka Leboa le tša ka Borwa) go fihlelela mafelo a maswa a ka fase a mešomo ya meepo ao a tlogo rafša ka go diriša mokgwa wa dikokwane tše di rapamego. RPM e ikemišeditše go hwetša šafte ya ka Leboa ka go motheo wo o dumeletšwego mo nakong ye e fetilego wa lefelo la ka Leboa la Moepo wo o Bulegilego, gomme šafte ya ka Borwa yona e tla hwetšwa ka go lefelo leo le dumeletšwego mo nakong ye e fetilego la ka lefelong la ka Borwa la Moepo wo o Bulegilego;
 - Dišafte tše tshela tša go tsenya moya ka go ya godimo (dišafte tše tharo tša go tsenya moya go ya ka dišafte tše diswa tše di bulegilego);
 - Lefelo la go tsenya moya la gare le tla tsenya moya ka go dišafte tše pedi tše di bulegilego;
 - Pholante ya go Aroganya Diminerale (DMS) ka lefelong la bjale la go Aroganya diminerale la Mototolo;
 - Lefelo la go bolokela dithoto le letamo leo le amegago la taolo ya tšhilafatšo;
 - Pholante ya tlaleletšo ya Koromo ka lefelong la bjale la go Aroganya Diminerale la Mototolo;
 - Tshepedišo ya tlaleletšo ya mekgobo le disilo;
 - Dintlo tša go aparela le lefelo la dikantoro leo le tlogo bewa ka go ye nngwe le ye

Protške ya Phetošo ya Der Brochen

Naa Anglo American Platinum ke mang?

Anglo American Platinum Limited e ke motšweletši yo mogolo wa dimetale tša pholathinamo (di-PGM) lefaseng ka bophara go me e tsenya letsogo ka 40% ya pholathinamo ye e sa tšwago go rafša lefaseng ka bophara. Khamphani ye e ngwadišitšwe go JSE Limited gomme dikantorokgolo tša yona di ka Johannesburg, ka Afrika Borwa.

Protšeke ya Phetošo ya Der Brochen

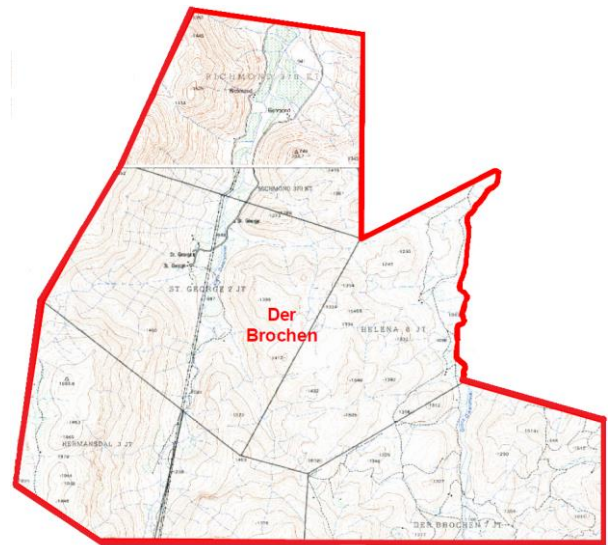
Tshedimošo ya mathomong

Tokelo ya go rafa diminerale ya Moepo wa Der Brochen (Seswantšho sa 2) e wela diplaseng tše di latelago:

- Richmond 370 KT (Karolo ye e šetšego, dikarolo tša 1 le 2);
- St George 2 JT (Karolo ye e šetšego, dikarolo tša 1 le 2);
- Hermansdal 3 JT (Karolo ye e šetšego);
- Hebron 5 JT (Karolo ye e šetšego le karolo ya 1);
- Helena 6 JT (Karolo ye e šetšego le karolo ya 3); le
- Der Brochen 7 JT (Karolo ye e šetšego).

Godimo ga dipolasa tše go boletšwego ka tšona ka mo godimo, RPM e na gape le tokelo ya ka godimo ga mobu go Karolo ya 7 ya polasa ya Mareesburg 8 JT yeo go yona lefelo la polokelo la mašaledi (TSF) la Mareesburg), matamo ao a amegago a meetse ao a boetšwego (di-RWD) le phaephe ya meetse a mašaledi di lego gona. Se se bopa karolo ya mošomo wa Moepo wa Der Brochen.

Mešomo le mananeokgoparara ao a latelago a amana le Moepo wa Der Brochen, ka ge go dumeletšwe ka Mananeotaolo a Tikologo(di-EMP) le Dilaesentshe tša Bjale tša Tšhomišo ya Meetse (di-WUL):

Seswantšho sa 2: Tokelo ya go Rafa ya Moepo wa Der Brochen

Mafelo le mešomo ya bjale:

- Lefelo la go Aroganya Diminerale la;
- Helena TSF le Matamo a Mabedi a go boetša Meetse (di-RWD) ao a amegago;
- Dikantoro tša moepo (ntlo ya polasa ya kgale) le ditsela tša go tsena;
- Mešomo ya tekodišišo ya kgonagalo ya moepo yeo e bopilwego ke go lokiša lefelo, go epa dipetse tša tekodišišo ya moepo, tsošološoleswa ya lefelo le tlhokomelo;
- Lefelo la teko ya moepo ka polaseng ya Richmond (mošomo wo o phethilwe, gomme mokgobo wa mobu le maswika a go lahlwa a boeditšwe mobung gabotse);
- Go ntšha meetse a ka fase ka nepo ya go thekga moepoi go tšwa ka mafelong a ditsha ao a nago le dilaesentshe a Helena le Richmond; le
- Go epa ka Letamong la Der brochen go latela kabelo ya semolao ya diintasteri ya bjale.

Mešomo ye e dumeletšwego mo nakong ye e fetilego, eupša ye e sego ya hlwa e thomišwa:

- Mafelo a matsha a Helena le Richmond (ke fela dipetse tše pedi tše di dumeletšwego go ya ka letsha leo le šomišwego mo lebakeng le);
- Dišafte tša Helena le Richmond le mafelo a go lahlela maswika ao a lahlilwego;
- Melete ye Mebedi ya go Bulega (Melete ya ka Leboa le ka Borwa) le mafelo ao a amegago a go lahlela maswika a go lahlwa /dilahlwa tša go se nyakege le letamo la taolo ya tšhilafatšo;
- Go dira mathale a mohlagse leswa a 132 kV; le
- Lefelo la go Lahlela dilo (la go lahlela mašaledi leo le nago le mollwane wa masika ka moleteng wa ka leboa).

Mešomo ye e dumeletšwego yeo e sa dirwago:

- Mareesburg TSF le Matamo a go Boetša Meetse (di-RWD);le
- Lenaneo la diphaephe tša go boetša a mašaledi a meetse la Mareesburg go leba ka pholanteng ya go aroganya diminerale ya Mototolo.

Protšeke ya Phetošo ya Der Brochen

Tumelelo ye e Kopantšwego go Tikologo

Pele ga ge RPM e ka thomiša ka go hloma ga mešomo ya meepo ya tlaleletšo ye e amegago, ditshepedišo tše di latelago tša ditumelelo go tikologo le phetošo ya laesentshe di swanetše go dirwa go latela melao ya bosetšhaba ya maleba:

- Tekodišišo le Tekolo ya Seabe go Tikologo (EIA) go latela Molao wa Bosetšhaba wa Taolo ya Tikologo (Molao wa Nomoro ya 107 wa 1998) (NEMA) le Molao wa Bosetšhaba wa Taolo ya Ditlakala tša Tikologo (Molao wa Nomoro ya 59 wa 2008) (NEM:WA). Lenaneo la Taolo ya Tikologo leo le fetošitšwego (EMPr) la Moepo wa Der Brochen le tla fetošwa go latela Molao wa Tlhabollo ya Methopo ya Diminerale le Phethroliamo (Molao wa Nomoro ya 28 wa 2002) (MPRDA). Tekodišišo, EIA le EMPr ye e fetošitšwego di tla romelwa go Kgoro ya Methopo ya Diminerale ka Phrobentsheng ya Limpopo go dumelelwa; le
- Laesentshe ye e Kopantšwego ya Tšhomišo ya Meetse ye e mphafaditšwego (IWUL) le Leano leo le Kopantšwego leo le sepelago le yona la Taolo ya Meetse le Ditlakala (IWWMP) ka fase ga Molao wa Bosetšhaba wa Meetse (Molao wa Nomoro ya 36 wa 1998) (NWA), go tla go romelwa le go dumelelwa ke Kgoro ya Meetse le Kelelatšhila (DWS).

RPM e thwetše SRK Consulting (ya Afrika Borwa) (SRK) bjalo ka Mošomi yo a ikemego wa Tshekatsheko ya Tikologo (EAP) go laola le go sepediša tumelelo ye e kopantšwego ya tikologo le tshepedišo ye e amegago ya go kgatha tema ga setšhaba go latela NEMA, NEM:WA, NWA and MPRDA.

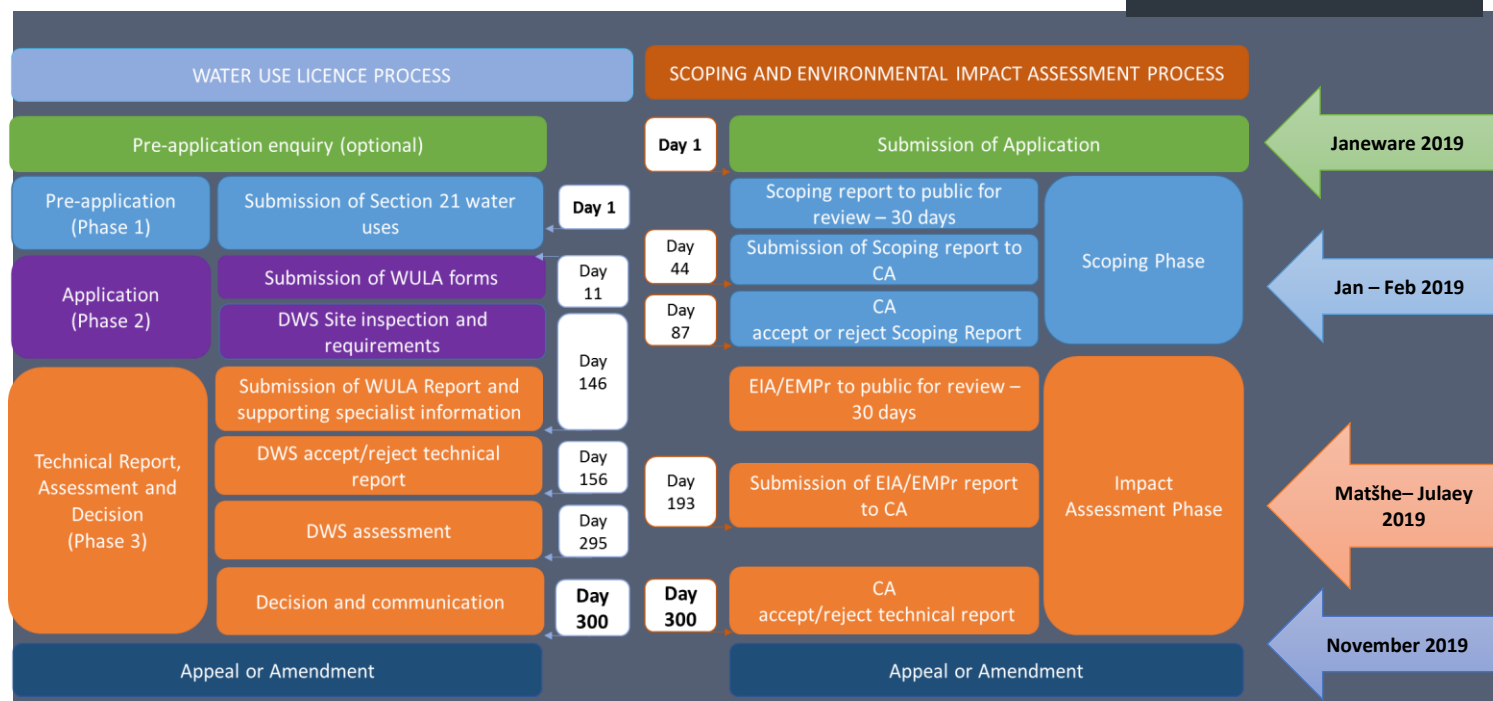
Tshepedišo ya tumelelo e tla dirwa mmogo ebile e nyaka go kgatha tema ga setšhaba. Ka fao, Tshepedišo e tee ye e kopantšwego ya go kgatha tema ga setšhaba e tla dirwa go obamela dinyakwa ka moka tša molao. Dinako tša tshepedišo ye e kopantšwego ya tumelelo go tikologo le Tshepedišo ya go kgatha tema ga setšhaba di laeditšwe ka mo fase.

Nakong ya tekodišišo

Merero ya dinyakišišo ka nakong ya tshekatsheko ya seabe e a tsebja gomme mollwane wa dinyakišišo tša dtsebi wa hlalošwa. Tshedimošo ye e tla ngwalwa ka go Pego ya Tekodišišo yeo e tlogo hwetšagala gore setšhaba se fe ditshwaotshwao ka ga yona mo matšatšing a khalentara a 30. Ka morago ga gore setšhaba se fe ditshwaotshwao pego e tla mpshafatšwa go rarolla ditshwaotshwao dife goba dife gomme ka morago ga fao di tla romelwa DMR go yo dumelela.

Nakong ya Tekolo ya Seabe go Tikologo

Diabe tše di kgonagalago di a tsebja gomme magato a taolo a šišinywa go fokotša diabe tše go se loke le go maatlafatša diabe tše kaone. EIA, go akaretšwa dipego ka moka tša ditsebi le EMPr ye e amegago le tšona di tla dirwa gore di hwetšagale mo matšatšing a 30 a khalentara, gomme tša fiwa ditshwaotshwao le go romelwa DMR gore go tšewe dinheto

DITSEBI

Dinyakišišo tše di tloga dirwa bjalo ka karolo ya EIA:

- Boleng bja Moya;
- Phedišano ya Diphedi (tša ka Meetseng le Ecolotši ya therestiale);
- Meetse a ka fase;
- Bohwa le Dilo tša kgale;
- Lešata le mororomelo;
- Mabu, Tšhomišo ya naga le Bokgoni bja Naga;
- Meetse a ka godimo ga mobu;
- Sephethephethe;
- Tša go bonwa;
- Tsošološo le go Tswalela.

MEŠOMO YA GO AMANA LE PROTŠEKE LE DITŠHOMIŠO TŠA MEETSE

Kakaretšo ya mešomo ye e kgonagalago le ditšhomišo tša meetse, yeo e amanago le protšeke ya koketšo, yeo e tlogo phethagatšwa go latela melao ya ka mo godimo e fiwa ka mo fase:

Tumelelo ya Tikologo ka NEMA – Tekodišišo le Tshepedišo ya EIA			
Tsebišo ya lenaneo ya 1 (GN R 983) Tiro le tlhalošo:		Tsebišo ya lenaneo ya 2 (GN R 984) Tiro le tlhalošo:	
10	Go agwa le go sepediša lenaneokgoparara leol e fetago dimetara tše 1 000 ka botelele la go sepetša soreshe ye ntši, diela tša ditšhila, la go šoma meetse, meetse a ditšhila, meetse a go boetšwa, diela tša diintasteri goba diselaeme.	6	Go agwa ga mafelo goba ga mananeokgoparara a tshepedišo goba tiro efe goba efe ye e nyakago phemiti goba laesentshe go latela molao wa bosetšhaba goba wa phrobentshe wo o laolago go tšweletša goba go lokolla meši, tšhilafatšo goba diela tša ditšhila.
11	Go agwa ga mefelo goba ga lenaneokgoparara la go sepediša le go phatlalatša mohlagase.	11	Go agwa ga mafelo goba ga lenaneokgoparara la go fetišetša dikhubikimetara tše 50 000 goba ga meets a mantši ka letšatši, go tloga le go ya goba magareng ga (iii) mellwane ya meetseimpoundments.
12	Go agwa ga lenaneokgoparara leo le fetago disekweremetara tše 100 ka lefelong la meetse goba ka gare ga dimetara tše 32 tša lefelo la meetse, leo le etšwego go tloga mathokong a lefelo la meetse.	15	Go kgolwa ga lefelo la dihekthara tše 20 goba bontši bja mehlare ya tlhago.
14	Go agwa ga mafelo goba ga lenaneokgoparara la polokelo, goba la go bolokela le go swara ga diphahlo tše kotsi, leo le nako le mothamo wo o kopantšwego wa 80 m3 eupša wo o sa fetego 500 m3.	17	Tiro efe goba efe go akaretšwa go sepetša tiro yeo fao go nyakago tokelo ya moepo ka ge go ukangwe ka go karolo ya MPRDA.
19	Go tšhela goba go lahlwa ga dilo dife goba dife tša go feta 10 m3 go ya ka go, goba go alola, go epolla, go tloša goba go sepetša mobu, santa, dišele, keriti ya šele, maswikana goba maswika a go feta 10 m3 go tšwa lefelong la meetse.	Tsebišo ya lenaneo ya 3 (GN R 985)	
24	Go agwa ga tsela yeo e nago le mathoko a go feta dimetara tše 13.5 m, goba fao go se nago le mathoko fao tsela e lego bophara bja dimetara tše 8.	2	Go agwa ga matamo.
30	Tshepedišo efe goba efe goba tiragalo ye e bonwego go latela karolo ya 53(1) ya Molao wa Bosetšhaba wa Tikologo ya Diphedi, wa 2004 (Molao wa Nomoro ya 10 wa 2004).	4	Go agwa ga tsela ya bophara bja dimetara tše 4 ya mathoko a ka fase ga dimetara tše 13.5.
56	Go dira bophara bja tsela ka dimetara tša go feta tše 6, goba go dira botelele bja tsela ka khilometara ya go feta e tee.	5	Go agwa ga mafelo a kamogelo ao go robalago batho ba ka fase ga ba 15 ka go ona.
NEM:WA – Laesentshe ya Taolo ya Ditlakala (Legoro la B (GN R 921) – ye e nyakago Tekodišišo le EIA)		8	Go agwa le go sepediša mathale a ka fase ga mobu le ditimela tša mathale.
10	Go agwa ga lefelo la tiro ya taolo ya ditlakala ka go Legoro la B la Šetulo ye (e sego e arogane le tirpo ya taolo ya ditlakala).	10	Go agwa le go sepediša ga mafelo goba ga lenaneokgoparara la polokelo, goba la go bolokela le go swara diphahlo tše kotsi, fao polokelo yeo e nago le ditšhelo tša mothamo wa mohlakanelwa wa 30m ³ eupša wa go se fete 80m ³ .
11	Go agwa goba go agwa leswa ga lefelo la go lahlela ditlakala goba la mašaledi ao a bakilwego ke ditiro tšeo di nyakago tokelo ya moepo, tokelo ya go rafa goba tokelo ya tšweletšo go latela MPRDA.	12	Go kgolwa ga lefelo la go feta 300m ² goba go feta ga mehlare ya tlhago.
NWA- Karolo ya 21 ya Laesentshe ya Tšhomišo ya Meetse Ye e nyakago kgopelo ya Laesentshe ya Tšhomišo ya Meetse		(a) Go tšea meetse go tšwa mothopong wa meetse. (b) Go boloka meetse. (c) Go thibela goba go phamoša meetse ka lefelong la meetse. (d) Go lahlwa ga ditlakala goba ga meets ao a nago le ditlakala ka mokgwa wo o ka amago gampe mothopo wa meetse (e) Go fetoša mariba, mabopo, methopo ya meetse goba sebopego sa lefelo la meetse. (f) Go tloša, go lokolla goba go lahla meetse ao a hweditšwego ka fase ga mobu ge e le gore go a hlokagala gore mošomo wo o tšwetšwe pele gabotse goba go boloka maphelo a batho.	

NAA O KA KGATHA TEMA BJANG?

Tshepedišo ya go kgatha tema ga setšhaba, ye e dirwago bjalo ka karolo ya tshepedišo ya tumelelo go tikologo, e a dirwa go latela Melawana ya EIA ya NEMA ya 2014 (ka ge e fetošitšwe) yeo e fanago ka tlhahlo ye e kwešišegago ya gore bakgathatema ba rerišwe mabapi ka nakong ya tshepedišo ya tumelelo go tikologo.

Tshepedišo ye e fa bakgathatema sebaka sa go tsebišwa ka ga protšeke, go tliša ditshwaotshwao goba dipotšišo le go dita ditšhišinyo tša dikholego tše maatlafaditšwego tša protšeke. Ditsebi tša sethekniki le sehlopha sa protšeke ba tla sekaseka merero ya maleba le ditšhišinyo ka nakong ya tshepedišo ya EIA.

Go kgatha tema ga setšhaba

O amogela sengwalwa se ka ge re go bone gore o ka ba motho yo a nago le kgahlego le yo a amegago (I&AP) ka mo protšekeng ye. Ge e le gore o nyaka go dula o le I&AP ka mo tshepedišong ye ya tumelelo, o laletšwa go ingwadiša bjalo ka mokgathatema (fomo ya ngwadišo e tsentswe) le go fa ditshwaotshwao ka ga protšeke ye e šišintšwego le go hlagiša taba efe goba efe ye e go belatšago. Hle ikgokaganye gape le rena ge o ka nyaka tshedimošo ka botlalo ka ga Protšeke ye e šišintšwego ya Phetošo ya Der Brochen goba tšeodišo ya tumelelo go tikologo ye e amegago.

Go hwetšagala ga Pego ya Tekodišišo gore Setšhaba se fe Ditshwaotshwao ka ga yona

Bjalo ka tshepedišo ye e kopantšwego ya tumelelo go tikologo ye e amanago le Protšeke ya Phetošo ya Der Brochen, Pego ya Tekodišišo ye e nyakegago bjale e a hwetšagala go lekodišišwa ke setšhaba le gore setšhaba se fe ditshwaotshwao ka ga yona. Pego ya tekodišišo e hlaloša mešomo ya go amana le protšeke ye e šišintšwego, dikgetho dife goba dife tše di ka kgonagalago le tše di kwagalago tše di bonwego go fihla mo lebakeng le, tlhalošo ya lefelo la thoto le tikologo yeo e ka amegago le ka fao dilo tša tlhago, tša setšhaba, tša ekonomi le tša setšo tša tikologo di ka angwago ka gona ke protšeke ye e šišintšwego. Pego ya Tekodišišo le yona e akaretša Leano la Dinyakišišo la EIA (kgato ye e latelago), ye e fago mokgwa wo o swanetšego go šomišwa go fihlelela diabe tve di ka kgonagalago, le dinyakišišo tša ditsebi tše di nyakegago.

Pego ya Tekodišišo e a hwetšagala go lekodišišwa le go fiwa ditshwaotshwao ke setšhaba mo lebakeng la matšatši a khalantara a masometharo (30) go tloga ka Mošupologo wa la 25 Janeware 2019 go fihla ka Labone la 25 Feberware 2019.

Pego ya Tekodišišo e tla hwetšagala ka fomete ya PDF wepsaetengh ya SRK (<https://www.srk.co.za/en/library/za-public-documents>), le mafelong a setšhaba ao a latelago:

Mafelo a setšhaba fao Pego ya Tekodišišo e tla bewago gona

Lefelo la Setšhaba	Lefelo	Nomoro ya mogala
Bokgobapuku bja Setšhaba bja Mapodile/Eerstegeluk	735 Kgahlanong Street, Mapodile	013 237 0039
Bokgobapuku bja Setšhaba bja Burgersfort	Cnr Kort & Eddie Sedibe Str, Burgersfort	013 231 7815
Dikantoorng tša Kalkfontein CPA	Kalkfontein (Nokaneng)	Nomoro ya mogala ga e gona
Kantorong ya Thraste ya Setšhaba ya Pakaneng	Schaapkraal Farm	Nomoro ya mogala ga e gona
Senthareng ya Setšhaba ya Gamawela	St George Farm	Nomoro ya mogala ga e gona

Bakgathatema ka moka ba hlohleletšwa go fa ditshwaotshwao ka ga Pego ya Tekodišišo pele la Labone la **25 Feberware 2019** le dikela, ka ge ditshwaotshwao tša gago le ditšhišinyo ka ga taba efe goba efe di tla thuša ba taolko go tšea dipheo ba na le tsebo.

IKGOKAGANYE LE RENA

Ge o ka ba le dipotšišo dife goba dife, o nyaka tshedimošo ka botlalo, goba o nyaka go tliša dingongorego goba ditšhišinyo, o kgopelwa go ikgokaganya le Kantoro ya Ditherišano le Bakgathatema ya SRK

Mohumagadi Aphiwe-Zona Dotwana

Stakeholder Engagement Office

SRK Consulting, P. O. Box 55291, Northlands, 2116

Mogala: (011) 441 6105

Fekese: 086 503 6825

Emeile: adotwana@srk.co.za

 srk consulting